

Име и презиме, односно назив организације и институције:

**Црта - Центар за истраживање, транспарентност и одговорност**

Контакт телефон: +381 11 24 00 062

Е-пошта: office@crt.rs

Назив закона на који упућујете примедбе, предлоге и сугестије:

**Нацрт правилника о начину извршавања обавеза јавних медијских сервиса током изборне кампање**

Датум: 03. фебруар 2022. године

## Општи коментари и и сугестије у односу на Нацрт правилника о начину извршавања обавеза јавних медијских сервиса током изборне кампање

Иако су Нацртом правилника о начину извршавања обавеза јавних медијских сервиса током изборне кампање, који је Регулаторно тело за електронске медије усвојило 20. јануара 2022. године, одређене обавезе јавних медијских сервиса прецизиране на начин који досадашња регулатива није препознавала, пропуштена је прилика да се усвајањем овог акта важећи правни оквир суштински унапреди.

Наиме, Регулатор није обавезујућим правним актом ближе уредио обавезе свих пружалаца медијских услуга на које се односи обавеза прописана чланом 47. став 1. тачка 5) Закона о електронским медијима. Затим, прописујући забрану омогућавања привлегованог положаја носиоцима јавних функција у односу на остале учеснике у изборном процесу, доносилац акта пропустио је да уведе смернице за утврђивање постојања повлашћеног положаја, због чега постоји забринутост да одредба неће довести до промене у пракси ПМУ. Поред тога, поједине одредбе Нацрта које представљају новину у домаћем правном оквиру (критеријуми за препознавање прикривеног промотивног упућивања на подносиоце листа; критеријуми за расподелу времена у оквиру принципа пропорционалне заступљености) дефинисане су на начин који оставља простор за различита тумачења, па ће процена њиховог домета бити могућа тек када њихова примена заживи и када Регулатор развије сопствену праксу.

Како је већ речено, један од кључних недостатака огледа се у чињеници да Правилник за предмет нема регулисање обавеза комерцијалних пружалаца медијских услуга, који такође информишу о изборној кампањи. Као и више пута до сада, Црта и овом приликом подсећа да је чланом 47. став 1 тачка 5) Закона о електронским медијима, између осталог, прописано да је ПМУ, у односу на свој програмски садржај, у складу са својом програмском концепцијом, дужан да поштује забрану политичког оглашавања ван изборне кампање (...) а у току изборне кампање да регистрованим политичким странкама, коалицијама и кандидатима обезбеди заступљеност без дискриминације. При томе, закон не прави разлику између између ПМУ на које се обавезе прописане чланом 47. односе (јавни медијски сервис, комерцијални ПМУ и ПМУ цивилног сектора). На основу члана 60. ЗЕМ, РЕМ обавезе (укључујући и обавезу из члана 47. став 1. тачка 5) ближе уређује општим правним актом. Међутим, РЕМ је подзаконским актом обавезујуће правне снаге уредио искључиво обавезе јавних медијских сервиса, док су обавезе комерцијалних ПМУ уређене препоруком за коју и сам Закон о електронским медијима прописује да није обавезујућа. На тај начин, обавезе прописане законом конкретизоване су у случају јавних медијских сервиса, али не и за комерцијалне ПМУ, чиме је остављен знатан простор за неједнаку примену ЗЕМ (како између ЈМС и осталих ПМУ, тако и између различитих ПМУ) и арбитражност у поступању РЕМ-а.

Конкретан део Нацрта правилника о начину извршавања обавеза јавних медијских сервиса током изборне кампање чија се измена предлаже

Одредба Нацрта	Предлог за измену	Образложење упућеног предлога за измену
<p><b>Члан 4. став 3.</b></p> <p>Јавни медијски сервис је дужан да, у оквиру програмских садржаја из става 2. овог члана, води рачуна да извештавање не садржи посебно промотивно упућивање на подносиоце изборних листа, кандидате са изборних листа или њихове активности, идеје или политичке ставове, на отворен или прикривен начин, путем сублиминалних порука, компромитованог извештавања, извлачења из контекста, скривене цензуре, неадекватног контекстуализовања итд. <b>Забрањено је извештавање које омогућава привлегован положај представницима власти - носиоцима јавних функција у односу на остале учеснике у изборном процесу.</b></p>	<p>Потребно је одредити јасне критеријуме за утврђивање привилегованог положаја носилаца јавних функција током изборне кампање. У том смислу, потребно је прописати да ће се сматрати да повлашћени положај постоји:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Уколико ЈМС током кампање извештава о активностима функционера које не представљају саопштења органа јавне власти која су хитне природе и која се односе на угроженост живота, здравља, безбедности или имовине;</li> <li>- Уколико је трајање медијског садржаја у вези са активностима функционера таквог обима да не оправдава остваривање права грађана на обавештеност у смислу закона који уређује јавно информисање;</li> <li>- Уколико је садржина говора јавног функционера таква да може утицати на бираче, а нарочито уколико се у свом говору осврће на резултате рада органа у ком обавља функцију, уколико излаже делове програма учесника избора или уколико своје појављивање у својству функционера користи како би дискредитовао друге политичке субјекте или кандидате.</li> <li>- Уколико пружалац медијске услуге врши директни или одложени пренос церемонијалних догађаја којима функционер присуствује;</li> <li>- Уколико пружалац медијске услуге током кампање организује емисију у којој функционер који је кандидат или истакнути представник политичког субјекта који</li> </ul>	<p>Одредбом члана 4. став 3. Нацрта, прописана је јавним медијским сервисима забрана извештавања које омогућава привлегован положај представницима власти - носиоцима јавних функција у односу на остале учеснике у изборном процесу.</p> <p>За разлику од обавезе ЈМС да води рачуна да извештавање о активностима јавних функционера не садржи посебно промотивно упућивање на учеснике избора која је донекле прецизирана одредбама Нацрта, забрана омогућавања привилегованог положаја носиоцима власти кроз извештавање о њиховим активностима ни на који начин није ближе одређена.</p> <p>Начин на који је ова забрана постављена не даје довољно информација о томе шта ће Регулатор подразумевати под постојањем привилегованог положаја и као таква није адекватна да неутралише предност коју, нарочито у информативном програму, представници странака на власти добијају током изборне кампање захваљујући функцији коју обављају.</p>

# CRTA:

учествује у изборној трци промовише резултате рада органа власти.

Додатно, потребно је предвидети да ће се информисање о редовним активностима функционера, за које постоји уредничко оправдање, у оквиру информативног програма вршити текстуално, без аудио и видео снимка, у кратким извештајима (нпр. не дужим од два минута).

Коначно, како би се достигла неопходна објективност у извештавању, потребно је да РЕМ својим подзаконским актом прецизира да законом предвиђена обавеза пружалаца медијске услуге да обезбеде слободно, истинито, објективно, потпуно информисање током изборне кампање подразумева и обезбеђивање могућности опозиционим учесницима избора да, у оквиру програма који није изборни програм, изнесу своје становиште о темама од јавног интереса о којима је пружалац медијске услуге извештавао уз изношење ставова носилаца власти.